

SZEGEDI MUNKÁSELET

Kik uralkodnak manapság?

Jó ütemben épül a BCM

Péter János New Yorkba utazott

1

Tavasszal a sok ezer holdakat elöntő belvizek közepén elakadt a lánctalpas traktor. Ketten voltunk a fülkében, a csongrádi traktorvezető, meg én. Sokszor úgy éreztem, bölcsessége többet ér az én iskoláimnál. Nem véletlenül kezdem övele.

„Negyvenöt után nem mindenhol jutott újság, a rádiókat sem adták mindjárt vissza. Mi mindannyian mégis úgy éreztük — mert tudtuk, hogy így kell lennie — a mi világunk következik. A kommunista párt mutatott nekünk nagyon érthető programot: a kenyérért, szabadságért és újjáépítésért mozgósított. Rövid idő alatt csatlakoztunk, negyvenkilenc végén én is megéreztem, mi az, hogy hatalom. Ajánlólevél volt a munkásruha, a tagkönyv, iskolába, kollégiumba vitték a gyereket. Szóval akkor látta az ember gyakorlatban is, mit jelent az új világ. Olvasom az újságot, nézem a televíziót. Persze, hogy én is figyelem az új „divatot”, ma nyakkendőben, ünneplősen parádézunk a vezetők. Nézem a diszes fogadásokat, a fényes Mercedeseket, a hajlongó sötétruhás pincéket, a csiszolt csillárokat. Nem tagadom, eleinte zavart a dolog. Az emberben önkéntelenül fölmerülnek a régi újságképek. Otthon a tévéhíradó láttán a sógorom meg is jegyezte: nézd ezt a glancolást! Nincs igaza az ilyen beszédnek, hisz ne ebből ítéljünk! Csak azt kell figyelni, hogy azok az emberek — még azt se bánom, ha azelőtt is hivatalnokok voltak, most a mi érdekeink szerint osztanak-szoroznak-e, tetteik után a munkások, parasztok emberének számítanak-e? Meggyőződésem: manapság a munkás kedve szerint forgatják az ország ügyeit.”

2

Azt állítom, hogy a hatalom megvalósításáról ilyen egyöntetű a vélemény? Korántsem. Hiszen kár lenne tagadni, s szinte megszállhatatlan ellenkező, vagy éppenséggel kérdőjelező vélemény. Famunkásoktól hallottam, hogy a reformban a kereskedők meg a hidegszívű közgazdászok lettek a mindenhatók. Ha nem vigyázunk, beskatulyáznak bennünket aszerint, hogy mennyit keresünk, milyen házban lakunk, azaz mennyi nyereséget szállítunk valamilyen kasszába. És mondtak példákat, vajon nem tartozik-e a hatalom gyakorlásához — tehát az uralkodáshoz — hogy a jól menő emberek előtt gyorsabban megnyílnak a „nehéz ügyek hivatalának” ajtajai, biztosabban hozzájutnak az előnyös javakhoz, a pincér, a borbély, a portás stb. készségesebben fordítja feléjük az arcát? Vajon elképzelhető-e, hogy a mindenáron nyereség-hajszoló ember (s ilyenekből egypár vezető is kikerült az utóbbi időben), a munkások érdekei szerint kormányozná a gyárat, az üzemet, a kávéaszt? Vajon ezek az emberek figyeltek-e akár a párt, akár az egyszerű munkások intelmeire, illetve kéréseire? Persze, hogy nem! És nézzünk körül, közülük jó néhányan szaladgálnak háborítatlanul, valamilyen különös, a jó módnak, pénznek kijáró megbecsülésfélében.

3

Egy olajbányász, volt párttitkár, úgy érzi, hogy mostanában alig-alig venni észre a különbséget a munkásokból lett és az értelmiségi vezető között. „Tudja, az elmúlt tíz esztendőben közös

nevezőre kerültünk. Mi máséhoz voltunk szokva. A jóval nyitabb beszédhez, a fehéren-feketén megmutatózó pártossághoz. Igenis kimondom: a munkás iránti részrehajláshoz! En manapság nem érzem annak különös előnyét, hogy hosszú-hosszú ideig együtt dolgoztam vezetőmmel, amikor még ő is ugyanolyan melós volt mint én. Mintha nem számítana ma már úgy a származás, a munkásműlt abban a bizonyos serpenyőben. A vezetők között sok olyan van, aki azt se tudja, mi a munka, egyenesen az iskolából jött, hiába volt gyakorlaton, a munkást nem szerethette meg úgy, ahogy azt kellene. Hogyan uralkodhat így a munkásosztály az üzemben? Vagy bárhol az országban?”

Elmondtam az olajbányász ismerősömnek, hogy az iskola után értelmiséggé vált a parasztgyerek, a munkásfiú vagy éppen a mérnökgyereke. Felnőtt az 1945 utáni nemzedék, amely tényleg egy tekintetben közös nevezőn van: ugyanazt a marxizmust tanulták a különböző „osztályok” leszármazottai, ugyanabban a vitákban lettek kommunisták, vagy maradtak szimpatizáns pártokivüliek. Ugyanazoktól a tanároktól tanultak, és azokban az években nőttek kamaszból felnőtté, amikor szocialista viszonyaink továbbfejlesztése volt a tét, amikor a párt a demokrácia kiszélesítését, s egy bizonyos fokú anyagi jólét megteremtését jelölte mindannyiunk programjának. Az új generáció vérévé vált annak az osztálynak a szolgálata, amely őt az iskolapadba juttatta, illetve napjainkban a kormánykezeket a kezébe teszi.

„Közös nevezőre hozott” emberek vannak a hatalmon, vagy más osztályok is

részesülnek a hatalom gyakorlásában? A kérdés nem így áll. Az elmúlt huszonöt esztendő, ha úgy tetszik — valóban közös nevezőre hozta az embereket, a fiatalokat, a mai generációt. Így is mondhatnám: csaknem eltűntette a régről hozott osztály-előjeleket. A mai értelmiség — amelyben munkás, paraszt, tanár stb. le származottak vannak — nem ellenérdekű osztály vagy csoport a munkásokkal szemben.

4

Sajnos, ma még vannak olyan vezetők, akik tegnapelőtt munkás-kezeslábat viseltek, de munkásfogyasztók megkárosításával igyekeznek nagyobb pénzhez jutni. Ha csupán származási kategóriákat tekintenénk, ezek az emberek a munkások érdekei szerint cselekszenek, a munkásosztály politikáját váltják valóra? Vagy nézzük a másik oldalt! A tanár, akinek az édesapja is tanár volt, és ma a munkások eszményeinek tiszteletére, a marxi-lenini elvekre nevelj tanítványait, nem a munkások legjobb szövetségese-e? Az a fontos — bárhonnét jött valaki —, hogy közös célunk, a szocializmus irányába igyekezzünk, a kommunista ideológiáért dolgozzunk. Azért az ideológiáért, amely ma, ugyanúgy mint régen, a munkásosztály boldogulásáért, érdekéért, céljaitért küzd.

Mi sem bizonyítja jobban ezt, hogy a munkások éppen azok ellen éreznek mérhetetlen felháborodást, akik megfélemlenek arról, hogy honnan származik munkahelyi, közéleti, társadalmi megbízatásuk. Akik különösen ösvényen, esetleg saját meggazdagodásukért járnak, s nem a kommunisták útján.

Matkó István

Az évi 1 millió tonna cement előállítására tervezett BCM építése most érkezett félidéjéhez. A 2,5 milliárdos beruházás a hazai gyárépítkezés történetében szinte példátlan gyorsasággal készült. 1968 április eleje óta végzett munka, harminc hónap kemény erőfeszítéseinek eredményeként „talpon áll” Közép-Európa egyik legkorszerűbbnek ígérkező cementgyára. Teljesen megváltozott Beremend határának arculata. A nemrég még szántónak használt százholdnyi

területet a gyáróriás tizenhat objektuma foglalta el. A homogenizáló és hőkezelő tornyok az ég felé törnek. Magasságuk 35 és 76 méter között váltakozik. Itt épül az ország „legerősebb” útja is, 70 cm vastag pályaszerkezetel.

A Gazdasági Bizottság határozata szerint 1973. június 30. a befejezés határideje. Ez év elején helyi kezdeményezésre vállalták, hogy az első gyártóvonalat 1972. április 4-én, a másodikat öt hónappal később, augusztus 20-án üzembe helyezik.

Péter János külügyminiszter október 14-én New Yorkba utazott, hogy részt vegyen az ENSZ-közügyülés jubileumi ülésén. A magyar külügyminisztert útjára elkísérte dr. Prandler Árpád, a Jogász Szövetség főtítkára és dr. Petrány János, a Külügyminisztérium főelőadója. Az ENSZ-közügyülés jubileumi szakasza — mint ismeretes — október 14-én kezdődött és e hónap 24-én, a világszervezet megalakulásának 25. évfordulóján fejeződik be.

Búza termesztés és gazdaságosság

Nehéz most a mezőgazdasági szakemberek, vezetők helyzete: már csak hetek vannak hátra amíg a búza vetőmagja optimális időben juthat a talajba. Ugyanakkor kényszerű okok miatt az őszi betakarítás sem halad a kellő ütemben. A tavasz késleltette a tavaszi vetéseket, s emiatt az érés is késik. Főleg a kukoricatermesztés betakarításában okoz ez most súlyos gondokat, nem szólva a bántóan gyenge alkatrészellátásról.

„Takaros” teóriák

A gondok most a vetés idején — tehát halmozottak. Számos mezőgazdasági vezető szakember ezért azt latolgatja — néhány párttervezetesen hangoztatták is —, hogy csökkentik a kenyérgabona vetésterületét. Egyesek „takaros teóriákat” is tudnak arra, hogy legújában miért nem kifutott a kenyérgabona. Pedig tények igazolják: a búza továbbra

is mezőgazdaságunk legjobb árnövénye, s belátható ideig az is marad. Termesztése szinte teljes mértékben képesített, s a mai munkaerőséges időkben nincs még egy másik növényünk, amelyet hasonló ráfordítással, hasonló jövedelemmel tudnánk termeszteni. Sovány érv az, hogy csökkentették a felvásárlási árakat és ezért nem érdemes többé az eddigiekhez hasonló mértékben kenyérgabonát termeszteni.

Vizsgáljuk meg közelebbről a problémát: Hazai termesztésünkben a külföldi puhaszemű fajták — San-Pastore, Libellula stb. — tömeges elterjedése miatt bizonyos torzulás állott be. E fajták ugyanis termésátlagaikat tekintve, hasonló viszonyok között három-négy mázsával is felülmúlhatják holdanként a kemény szemű kenyérbúzákat átlagtermését. Am az alacsony sikértartalom miatt e búzákból nem lehet jó kenyeret sütni. Az a furcsa helyzet állott elő, hogy míg a kenyér és más pékáruk minősége iránt jogosan növekedett a fogyasztók igénye, a mezőgazdaság egyre nagyobb mennyiségben termeszette a külföldön, de jó ideje már hazánkban is takarmányként számon tartott búzafajtákat. Ezek az őszi árpát is visszaszorították a köztermelésben. Jogosan nyúlt tehát kormányunk az árszabályozás eszközéhez. Ez év július 1-től a puhaszemű búzákat árat a mázsánkénti 295 forintról 257 forintra mérsékeltek. Ugyanakkor a keményszemű acélos búza ára maradt a 295 forintban. A minőségi felárakkal együtt 317 forint átlagárak is kialakulhatnak, igen optimális viszonyok között.

200 százalékos ár

Rendben van — mondják sokan —, de azért nem kellett volna elvonni a mázsánkénti 30 forintos adókedvezményt. Az erről szóló rendelkezés januárban lép majd életbe. Közgazdászok a megmondhatót, hogy aligha van még másik állam a világon, mely hasonló árat fizetne a kenyérbúzáért. Ugyanis a búza jelenlegi világpiacon árában számítva — fuvarterekkel együtt — 165 forint körül ingadozik. Tehát a közel 200 százalékos hazai felvásárlási ár bizonyítja, hogy kormányunk a végső lehetőségekig eljutott hazai kenyérgabona-termesztésünk támogatásában.

Átlátszó érv az is, hogy az ideai termés gyenge volt és a tavalyi rekordhoz mért veszteség tényleg gazdaságtalanná a búza termesztést. Könnyen bizonyítható, hogy az ideai termés is lényegesen jobb volt más korábbi éves átlagánál, amikor ösztönzően a mázsánkénti 30 forintos adókedvezményt is kellett vezetni. Ime a té-

nyek: az 1961 és 65 közötti öt esztendő Csongrád megyei búzatermesztés átlaga 11,2 mázsa volt. 1966-ban 11,7, 1967-ben 14,4, 1968-ban viszont 16,5 mázsát értünk el. Az idén viszont megyénk mezőgazdasági üzemének ismert okokból 11,5 mázsával kellett beérni. Am ez is 30 kilóval magasabb termés az 1961—65-ös átlagoknál.

Belátható tehát, hogy a búza termesztés ideji jövedelmessége a 30 forintok nélkül is mintegy 85—88 forinttal múlja felül az említett időszak jövedelmességét. Az utóbbi öt esztendő átlaga — beleszámítva az ideji rossz sárat is —, viszont 1,38 mázsás eredményjavulást mutat, mely pedig többszörösen fedezi az adókedvezmény elvonásból keletkező anyagi hátrányokat.

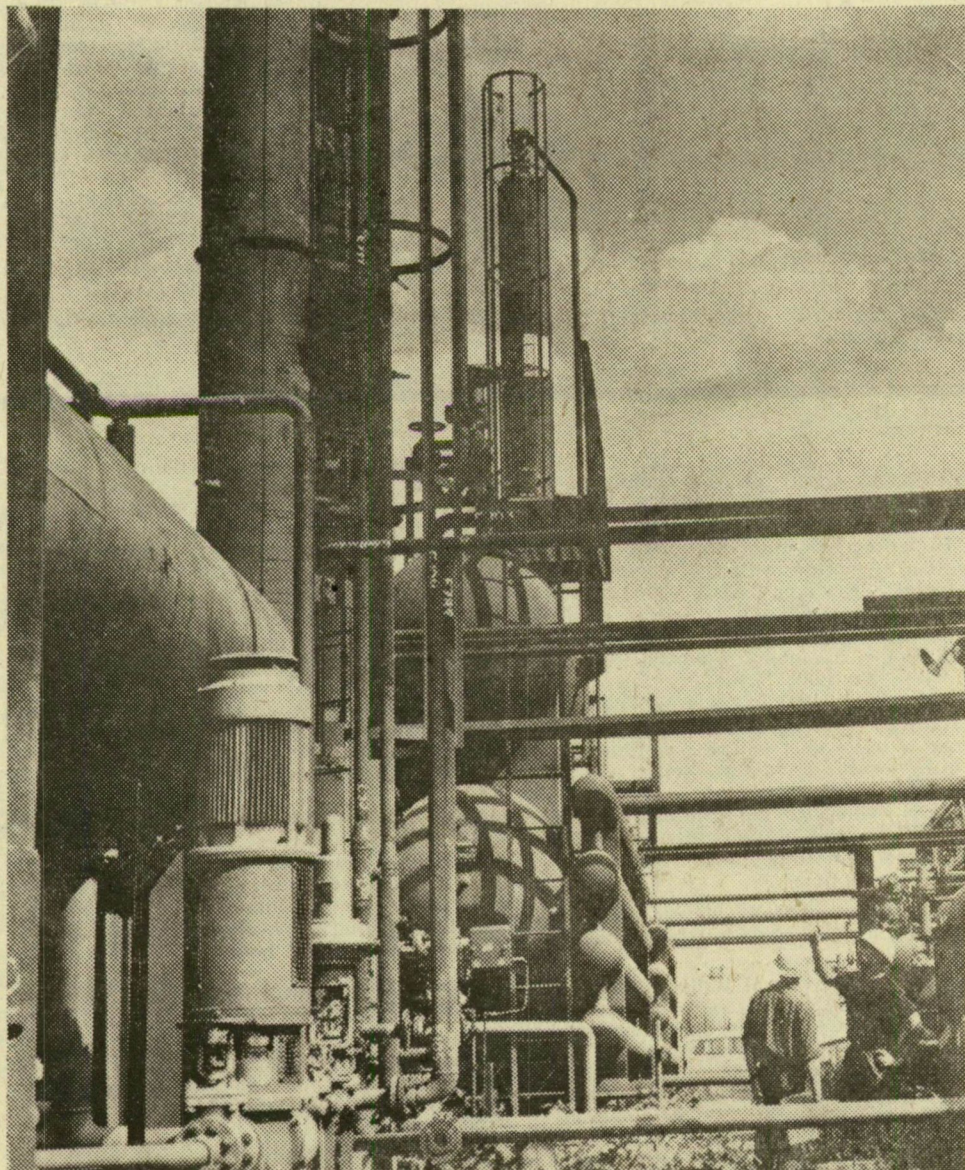
Rossz példaadók

Rossz gazdának tartották valaha azt, aki egy évre gazdálkodott, s ez a felfogás tulajdonképpen ma is érvényes. Népvezetésünk érdeke az, hogy a jövőben is bőségesen megtermeljék az ország kenyerét. És nem rosszabb, hanem jobb feltételek mellett, mint ezelőtt bármikor. Üzemi érdekre és más nehézségekre hivatkozással sok termelőszövetkezet lemondta megyénkben az őszi kalászosok alá rendelt műtrágyaféléket. Lemondtak eddig tizenkétezer tonna nitrogén, 6 ezer 400 tonna szuperfoszfát és 2 ezer tonna káli műtrágyát. Pénzügyi nehézségekre állnak a közép-pontban. Segíteni igyekezett a kormány azzal, hogy a nehéz helyzetben levő gazdaságok számára közép lejártú vagy óvadékos hitelt biztosított.

Szükebb esztendőben kevesebb kell beérni, azért, hogy a következőkben jobban élhessünk. Mire számíthat az a gazdálkodó, amely most mindent a lehető legnagyobb osztalék kártyalapjára tesz fel? Hogy jövőre is lesz majd valahogy. A legjobb és legnagyobb jövedelmű térszek egész sorát látjuk most a rossz példaadók között.

Vajon mire számítanak ezek a vezetők? Égi manárra talán, amely tápláló anyag nélkül is felneveli majd a vetéseiket? Vagy pedig mégis kellene az állami segítség mellett ezúttal némi áldozatot is vállalni? Meg lehet azt érteni, hogy nem valami népszerű feladat újabb áldozatvállalásról beszélni. De csak az a vezető tudja megvívni tekintélyét gazdátársai előtt, aki a „népszerűtlenségre” is vállalkozik, éppen gazdátársai legszemélyesebb érdekeinek védelmében. Most is tartja magát a régi igazsághoz: ki mint vet, úgy arat.

Csepri József

Épül a gázüzem

A szegedi szénhidrogén-medence egyik legnagyobb jelentőségű építkezése — a gázüzem szerelése — jól halad. Mint képünk bizonyítja, helyükre kerültek a technológiai berendezések, a tartályokat összekötő csövezetékek, szivattyúk, motorok stb. A gázüzem részleges próbáira hamarosan sor kerül.